

Participatieplan

MIRT-Verkenning A15 Papendrecht – Gorinchem

18 september 2019

versie 5, definitief

Kenmerk: IENW/BSK-2019/212771

Inhoud

Inleiding.....	2
Doel document.....	2
Samenhang verschillende producten participatie en communicatie	2
Communicatie strategie.....	3
Leeswijzer.....	3
1 MIRT-Verkenning en participatie.....	5
1.1 Procedure MIRT-Verkenning.....	5
1.2 MIRT-Verkenning A15 Papendrecht-Gorinchem.....	5
1.3 Wat kenmerkt een goed participatieproces?.....	7
2 Participatie in de MIRT-Verkenning A15 Papendrecht – Gorinchem	8
2.1 Participatie als belangrijke bouwsteen voor de MIRT-Verkenning	8
2.2 Participatieniveaus	9
2.2.1 Beslissen	10
2.2.2 Meewerken	11
2.2.3 Meedenken	11
2.2.4 Informeren	11
3 Participatieproces	12
3.1 Basis van het participatieproces.....	12
3.2 Relatie participatieproces met producten en besluitvorming.....	13
3.3 Maatwerk en flexibiliteit waar nodig.....	14
3.4 Activiteiten, middelen en werkvormen.....	14
3.4.1 Werksessies Omgevingswijzer en Ambitieweb (meewerken/meedenken).....	14
3.4.2 Inloopbijeenkomsten (informeren en meedenken).....	15
3.4.3 Ateliers (meedenken/meewerken)	16
3.4.4 Werksessies Schetsontwerp (meewerken)	17
3.5 Verslaglegging en terugkoppeling opbrengst participatieproces.....	18
Definitielijst	18
Bijlage Stakeholderanalyse start- en analytische fase	19
Bijlage Later toe te voegen stakeholders	20
Bijlage Krachtenveldanalyse, participatieniveau en prioriteit	21

Inleiding

Dit participatieplan beschrijft de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de participatie in de start- en analyse-fase van de MIRT-Verkenning A15 Papendrecht-Gorinchem (hierna te noemen MIRT-Verkenning). Met dit participatieplan wordt in lijn met de Omgevingswet aangegeven op welke wijze de omgeving in een vroegtijdig stadium betrokken worden bij het proces van de besluitvorming over een project of activiteit. Met de omgeving worden de belanghebbenden bedoeld, zoals de burgers (zoals omwonenden en gebruikers), vertegenwoordigers van bedrijven, professionals van maatschappelijke organisaties en bestuurders van overheden. In dit document worden deze verschillende partijen uit de omgeving aangeduid met het begrip stakeholders. Zoals in de Startbeslissing voor deze MIRT-Verkenning is aangegeven wordt participatie gezien als een belangrijke bouwsteen voor een succesvolle MIRT-Verkenning.

Doel van participatie in deze MIRT-Verkenning is om de stakeholders uit de omgeving van de A15 actief deel te laten nemen aan het proces van de MIRT-Verkenning, en op die manier actief en gericht te zoeken naar inbreng en ideeën uit de maatschappij. In dit participatieplan wordt beschreven waarom welke stakeholder wanneer en op welke manier wordt betrokken in het proces van de MIRT-Verkenning. De basis daarvoor ligt in de stakeholdersanalyse die is uitgevoerd voor het project, deze is in de bijlage opgenomen.

Doel document

Dit document omvat de visie op participatie in de MIRT-Verkenning, de uitgangspunten die worden gehanteerd. Daarnaast geeft dit document inzicht in de activiteiten en middelen waarmee het participatieproces wordt ingericht en welke communicatiestrategie wordt gevolgd. Dit document is opgesteld voor de projectorganisatie van de MIRT-Verkenning. Het participatieplan is een openbaar document dat beschikbaar wordt gesteld via de website van de MIRT-Verkenning. Het participatieplan wordt tijdens de verschillende werksessies en bijeenkomsten voorgelegd aan de stakeholders ten behoeve van transparantie en navolgbaarheid, en stakeholders de gelegenheid te bieden om te komen met suggesties en ideeën. Het voornemen is een publieksvriendelijke versie te maken die gebruikt kan worden voor diverse communicatie- en informatiedoeleinden.

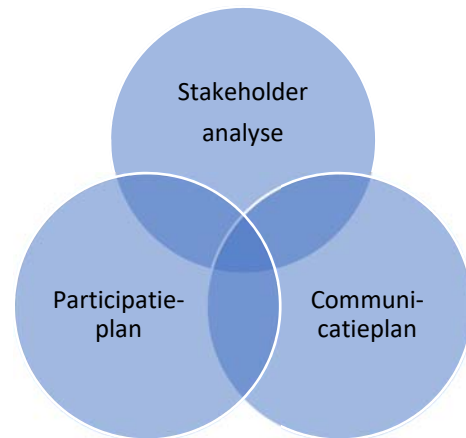
Samenhang verschillende producten participatie en communicatie

In het proces van de MIRT-Verkenning is er een nauwe samenhang tussen de stakeholdersanalyse, het participatieplan en het communicatieplan.

In de *stakeholdersanalyse* die is opgesteld in samenspraak met het omgevingsteam en het projectteam A15, wordt omschreven welke stakeholders van belang zijn in de start- en analytische fase van de MIRT-Verkenning, welk belang zij hebben en welke positie zij innemen in het krachtenveld. Daarbij is informatie meegenomen vanuit het project A15: verbreding Papendrecht – Sliedrecht. Per stakeholder wordt omschreven welk belang hij/zij heeft, of de stakeholder urgentie heeft en invloed etc. De stakeholdersanalyse is een afzonderlijk document dat gedurende de start- en analytische fase wordt bijgehouden en bijgewerkt om een stakeholder-dossier op te bouwen met daarin de belangrijkste eisen, wensen maar ook aandachtspunten van de betrokken stakeholders. De stakeholderanalyse is een momentopname, inzichten en belangen van stakeholders kunnen gedurende de MIRT-Verkenning veranderen. De stakeholderanalyse is opgenomen in de bijlage.

Het participatieplan geeft weer op welke wijze en in welke rol deze verschillende (groepen van) stakeholders (actief) deelnemen aan de MIRT-Verkenning. In het kader hieronder staat beschreven welke strategie gehanteerd gaat worden voor de communicatie in de MIRT-Verkenning. In het nog op te stellen communicatieplan wordt deze communicatiestrategie nader uitgewerkt. Dit bevat onder andere de communicatieboodschap, tone of voice en een toelichting over de wijze en de momenten waarop gecommuniceerd gaat worden met de verschillende stakeholders.

De genoemde drie producten vormen gezamenlijk de basis voor het omgevingsproces van de eerste twee fasen van de MIRT-Verkenning: welke stakeholder neemt welke positie in, op welke wijze wordt deze stakeholder betrokken in het proces en op welke wijze wordt gecommuniceerd met de betreffende stakeholder? Oftewel: hoe wordt gezorgd dat stakeholders in een vroegtijdig stadium worden betrokken bij het proces tot aan de besluitvorming over dit project? In de hierna volgende fasen worden vooralsnog uitgegaan van een vergelijkbare invulling van het participatieproces met werksessies, ateliers en inloopbijeenkomsten aangevuld met brede communicatie naar stakeholders. Aan het einde van de start- en analytische fase wordt teruggeblikt en geëvalueerd hoe de participatie-aanpak in de eerste fasen is verlopen, en hoe de ervaringen van de betrokken stakeholders is. Vervolgens wordt bepaald of de participatie-aanpak op vergelijkbare wijze wordt doorgezet in de vervolgfases van de MIRT-Verkenning, en op welke punten deze waar nodig wordt aangepast.

Communicatie strategie

De communicatie tijdens de MIRT-Verkenning is open en toegankelijk. Hierbij is van belang dat de communicatie tijdig, proactief, eenduidig en eerlijk is. Dit houdt in dat de projectorganisatie zelf het initiatief neemt in het betrekken van de stakeholders en actief informatie verstrekt. Het taalgebruik is duidelijk en teksten worden ondersteund met afbeeldingen. Voor informatieversterking wordt gebruik gemaakt van offline en online middelen. Door middel van de communicatie wordt duidelijk gemaakt wanneer en waarover geparticipeerd kan worden. De communicatie bestaat niet enkel uit het zenden van informatie, betrokkenen kunnen ook vragen stellen en feedback geven op de verstrekte informatie. Uitwisseling van informatie.

In het nog op te stellen communicatieplan wordt omschreven wat de communicatiedoelstelling is, welke tone of voice wordt aangemeten, welke kernboodschap wordt gecommuniceerd, welke mix aan communicatiemiddelen worden ingezet zoals bijvoorbeeld de projectwebsite, nieuwsbrieven, huis-aan-huis bladen etc.

Leeswijzer

Na deze inleiding volgen drie hoofdstukken, te weten over de MIRT-Verkenning en participatie, participatie in de MIRT-Verkenning A15 Papendrecht – Gorinchem en de inrichting van het participatieproces. In het eerste hoofdstuk wordt beschreven welke procedure hoort bij een MIRT-Verkenning en welke rol participatie daar in heeft. Ook wordt toegelicht wat kenmerkend is voor een goed participatieproces. In het tweede hoofdstuk wordt beschreven welke principes ten grondslag liggen aan het participatieproces in de eerste fasen van de MIRT-Verkenning en welke participatieniveaus er te onderscheiden zijn. In het derde hoofdstuk wordt het participatieproces toegelicht. Hierin wordt de

filosofie beschreven, de relatie tussen het participatieproces en andere processen en tot slot wordt beschreven met welke activiteiten en middelen het participatieproces met de omgeving wordt ingericht.

1 MIRT-Verkenning en participatie

1.1 Procedure MIRT-Verkenning

Een MIRT-Verkenning levert beslisinformatie voor de zogenaamde ‘voorkeursbeslissing’. De MIRT-Verkenning werkt van grof naar fijn: alternatieven worden stapsgewijs getrechterd, via kansrijke alternatieven tot een voorkeursalternatief.

De MIRT-Verkenning kent een viertal fasen waarin de stapsgewijze trechtering haar beslag krijgt:

- **Startfase** De in de Startbeslissing geformuleerde opgave en alternatieven worden verder aangescherpt en de onderzoeken voor de analytische fase worden voorbereid.
- **Analytische fase** De alternatieven worden voorzien van een beoordeling op hoofdlijnen. Resultaat van deze fase is een beperkt aantal kansrijke alternatieven.
- **Beoordelingsfase** De kansrijke alternatieven worden nader ontworpen, onderzocht en er wordt een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) opgesteld.
- **Besluitvormingsfase** De resultaten van de onderzoeken worden samengebracht in een eindrapport, gericht op de vaststelling van een voorkeursbeslissing. Het eindrapport bevat het voorkeursalternatief en de onderbouwing daarvan.

Voor de MIRT-Verkenning wordt momenteel de startfase en de analytische fase doorlopen, hiermee is gestart in het voorjaar van 2019. De start- en analytische fase duren tot de zomer van 2020, waarna de beoordelings- en besluitvormingsfase plaatsvindt. Het voorliggende participatieplan heeft betrekking op de start- en analytische fase van de MIRT-Verkenning. De hier gekozen en omschreven participatie-aanpak wordt in principe doorgezet in de vervolgfases van de MIRT-Verkenning, en waar nodig aangescherpt of aangepast. De uitwerking van de participatie-aanpak voor de vervolgfases, de beoordelings- en besluitvormingsfase, wordt mede gebaseerd op de evaluatie van het participatieproces in de eerste twee fasen van de MIRT-Verkenning. Aan het begin van de vervolgfase wordt het participatieplan, maar ook de stakeholderanalyse en het communicatieplan, dan ook geactualiseerd en waar nodig aangescherpt en aangepast.

1.2 MIRT-Verkenning A15 Papendrecht-Gorinchem

De A15 vormt een belangrijke logistieke verbinding tussen de haven van Rotterdam, Arnhem, Nijmegen en Duitsland. Vanuit het Programma Goederen Vervoer Corridors is de A15 onderdeel van de logistieke corridor Oost. De ambitie voor 2030 voor deze corridor is onder andere het terugdringen van files, het verhogen van capaciteit en het verbeteren van de betrouwbaarheid van reistijd.

Voor het gedeelte van de A15 tussen Papendrecht en Gorinchem wordt daarom een zogenoemde MIRT-Verkenning uitgevoerd. Parallel aan deze MIRT-Verkenning wordt met betrokken partijen gewerkt aan een Korte Termijn Aanpak (KTA) waarin gekomen wordt tot een pakket met korte termijn maatregelen. De MIRT-Verkenning richt zich op lange termijn knelpunten en oplossingen. De KTA valt dan ook buiten de scope van de MIRT-Verkenning en is hiermee een van de raakvlakprojecten.

Het projectgebied is de Rijksweg A15 tussen Papendrecht (hmp 79,8) en Gorinchem (hmp 101,3). Dit traject is 21,5 km lang. Tot het projectgebied behoren naast knooppunt Gorinchem ook de aansluitingen: Sliedrecht West, Sliedrecht Oost, Hardinxveld-Giessendam en Arkel. Het studiegebied is het gebied dat wordt beïnvloed door, effecten ondervindt van, te nemen maatregelen in het projectgebied. De grootte en omvang van het studiegebied verschilt per maatregel en effect.

Op 26 juni 2018 is de Startbeslissing (IENW\BSK-2018\126503) door de minister van IenW vastgesteld met als doel een brede MIRT-Verkenning te starten naar oplossingen voor de knelpunten op de A15 op het traject tussen de aansluiting Sliedrecht West en de aansluiting Arkel.

Het doel van de MIRT-Verkenning is om de bereikbaarheid van de A15 tussen Gorinchem en Papendrecht te verbeteren. De bereikbaarheid betreft met name de doorstroming, verkeersveiligheid en robuustheid in dit gebied. Hierbij wordt de volgende doelstelling gehanteerd:

“Het oplossen van de huidige en toekomstige bereikbaarheidsopgaven door het verbeteren van de doorstroming en de veiligheid in beide richtingen waardoor de betrouwbaarheid van de reistijd op het netwerk en de bereikbaarheid van het gebied per saldo verbetert”

Op deze manier levert het project een bijdrage aan de economische ontwikkeling op de drie schaalniveaus nationaal, regionaal en lokaal. Eveneens wordt een bijdrage geleverd aan de doelstellingen van het programma Goederen Vervoer Corridors.

Tijdens de MIRT-Verkenning worden in elk geval de volgende alternatieven (en combinatie hiervan) onderzocht:

0. Nulalternatief: geen aanpassing van de A15 Papendrecht-Gorinchem op midden en lange termijn. De maatregelen uit de Korte Termijn Aanpak worden wel uitgevoerd (referentiesituatie). Ook wordt een gevoeligheidsanalyse uitgevoerd op volledige invoering van de zelfrijdende auto en overige smart mobility ontwikkelingen in 2030.
1. Toepassen van sectorale en multimodale maatregelen voor de midden en lange termijn die in het Verkeersonderzoek A15 als kansrijk zijn geselecteerd behoudens grootschalige infrastructuur maatregelen.
2. Versterken regionale weginfrastructuur; opwaarderen onderliggende wegen, waarbij het uitgangspunt is dat de regionale ontsluiting en regionale bereikbaarheid grotendeels losgekoppeld wordt van de A15.
3. Integrale capaciteitsuitbreiding (2x3 rijstroken) tussen Sliedrecht West en Gorinchem met toepassing van verschillende opties doelgroepstrook, automatisch rijden met hoge snelheid, wegennet gereed maken voor de zelfrijdende auto, platooning, connected driving.

Onderdeel van deze MIRT-verkenning is het inventariseren van maatregelen en bijbehorende maatregelpakketten. Deze maatregelpakketten kunnen leiden tot aanvullende alternatieven.

Hierbij wordt duurzaamheid in elke fase van de MIRT-Verkenning meegenomen. Er wordt niet alleen gekeken naar de beoordeling van effecten maar ook naar mogelijke ambities en kansen die meegekoppeld kunnen worden, op verschillende thema's. Hiermee wordt duurzaamheid een integraal onderdeel van de te realiseren oplossing. De input hiervoor wordt verzameld tijdens de verschillende werksessies, ateliers en informatiebijeenkomsten met de omgeving.

Voor een succesvolle MIRT-Verkenning is, naast een solide projectorganisatie en afstemming met aanpalende projecten, de samenwerking met stakeholders onontbeerlijk. Om de MIRT-Verkenning als project goed te laten functioneren, is het belangrijk stakeholders in de juiste rol te betrekken. Het

uitgangspunt daarbij is onderscheid maken in de niveaus informeren, meedenken, meewerken, beslissen. Zowel overheden, publieke en maatschappelijke organisaties, alsook direct belanghebbenden, waaronder bewoners en bedrijven in de directe omgeving. Een zorgvuldig participatieproces dient meerdere doelen.

1.3 Wat kenmerkt een goed participatieproces?

Om te borgen dat er een zorgvuldig, gedegen participatieproces plaatsvindt in het kader van de MIRT-Verkenning zijn een aantal basisprincipes van belang die in Nederland worden gehanteerd bij grote infrastructurele projecten. Bij het ontwerpen van het participatieproces voor deze MIRT-Verkenning zijn deze basisprincipes toegepast.

Zo heeft de Directie Participatie voor beleidsonderwerpen en projecten van IenW negen succesfactoren opgesteld voor participatie. Het neemt echter niet weg dat participatie maatwerk is. Dat betekent dat naast deze succesfactoren ook andere elementen van belang kunnen zijn. Denk aan de geschiedenis in het gebied, de complexiteit van de opgave, de beleidsfase waarin de opgave zich bevindt, het schaalniveau, de relatie met stakeholders en wet- en regelgeving.

1. Alle relevante stakeholders (iedereen die door het beleid geraakt wordt of er in geïnteresseerd is) worden tijdig betrokken.
2. Stakeholders worden adequaat geïnformeerd en waar nodig voldoende gefaciliteerd, zodat er een gelijk speelveld ontstaat.
3. Er is een aanpak voor de participatie, bijvoorbeeld omschreven in een projectplan of apart participatieplan.
4. Het participatieplan is samen met de stakeholders opgesteld of met hen afgestemd.
5. Er is een bestuurlijk (politiek en ambtelijk) besluit t.a.v. het participatieproces.
6. De wensen en belangen van alle stakeholders (inclusief beslissers) worden inzichtelijk gemaakt en erkend.
7. Stakeholders beschikken over voldoende informatie om een betekenisvolle bijdrage te kunnen leveren.
8. De inbreng van participanten wordt serieus meegewogen.
9. Stakeholders krijgen te horen op welke manier hun inbreng is gewogen of heeft doorgewerkt.

In aanvulling op de hiervoor omschreven succesfactoren gebruikt deze MIRT-Verkenning een aantal eerder opgedane lessen voor de participatie met de omgeving van het project. Zo wordt participatie niet gezien als het toetsen van concept-ontwerpen bij bewoners en bedrijven, maar biedt het project wezenlijke beïnvloedingsruimte voor de stakeholders, zonder valse verwachtingen te wekken ten aanzien van de uiteindelijke besluitvorming of de realisatie van specifieke onderdelen. Open zijn en ook de realiteit communiceren waar het gaat om maatregelen die afvallen, is de basis voor een zorgvuldig participatieproces. Zorgdragen voor voldoende, zorgvuldige maar vooral ook toegankelijke communicatie is een andere belangrijke les die de MIRT-Verkenning ter harte neemt. Tenslotte is bestuurlijke verantwoordelijkheid in het hele participatietraject noodzakelijk om de koppeling te borgen tussen de geluiden uit de omgeving en de politiek-bestuurlijke besluitvorming.

2 Participatie in de MIRT-Verkenning A15 Papendrecht – Gorinchem

---

2.1 Participatie als belangrijke bouwsteen voor de MIRT-Verkenning

Om de MIRT-Verkenning als project goed te laten functioneren is het belangrijk om de stakeholders in de omgeving van het project in de verschillende fasen op het juiste moment en in de juiste rol te betrekken om zo een zorgvuldig tot stand gekomen, gedragen resultaat te bereiken.

De doelstelling van het participatieproces bij deze MIRT-Verkenning is als volgt geformuleerd.

Het participatieproces heeft als doel om de omgeving te betrekken en de kennis van de stakeholders te benutten om oplossingen in beeld te krijgen voor het oplossen van de huidige en toekomstige bereikbaarheidsopgaven op de A15 tussen Papendrecht en Gorinchem.

Om dit doel te bereiken is het nodig om input op te halen over ambities, belangen, kansen en mogelijke maatregelenpakketten bij de stakeholders met een belang bij de A15. Daarbij worden de principes van Strategisch Omgevingsmanagement (SOM) en de Mutual Gains Approach¹ gehanteerd, en wordt gebruik gemaakt van verschillende middelen zoals de stakeholderanalyse, de krachtenveldanalyse en verschillende werksessies om de belangen van de verschillende stakeholders boven tafel te krijgen.

De kern van participatie in deze MIRT-Verkenning is dat het project open staat voor input vanuit de brede omgeving van de MIRT-Verkenning. Het omgevingsteam is zichtbaar, benaderbaar en heeft een open blik naar de omgeving. Hierbij staan de volgende kernwaarden centraal:

- De stakeholders tijdig en transparant voorzien van relevante en betrouwbare informatie;
- Het oprecht luisteren naar de vragen en belangen van de stakeholders;
- Met de belanghebbenden wordt op basis van wederzijds respect en vertrouwen een proces doorlopen dat is gericht op het zoeken naar win-win oplossingen;
- Het transparant inzichtelijk maken van de gemaakte afweging indien de belangen van stakeholders worden geschaad.

In het participatieproces wordt onderscheid gemaakt in verschillende participatieniveaus om te duiden op welke wijze de verschillende stakeholdergroepen in meer of mindere mate actief meedenken en meewerken aan de inventarisatie van mogelijke maatregelen, de totstandkoming van maatregelenpakket en de beoordeling daarvan. Ook wordt geduid welke stakeholders betrokken worden door middel van zorgvuldige communicatie en informatieverstrekking.

In deze eerste fasen van de MIRT-Verkenning wordt breed gekeken naar knelpunten, maatregelen en maatregelenpakketten. Dit betekent dat er nog weinig concreets is over de wijze waarop de knelpunten op de A15 worden aangepakt en dat het abstractieniveau nog vrij hoog is. In de start- en analysefase van

---

¹ MGA staat voor Mutual Gains Approach. Het is een systematische aanpak – geen methode – die zowel de kwaliteit van besluitvorming als de besluiten zelf verbetert.

De kern van de MGA is dat zoveel mogelijk belanghebbenden worden betrokken bij onderhandelingen over bepaalde besluiten en dat aan hun belangen wordt tegemoet gekomen bij het vormgeven van alternatieven. In plaats van de energie te steken in het bij elkaar brengen van niet te verzoenen *standpunten*, gaat MGA uit van het creëren van begrip voor elkaars *belangen*.

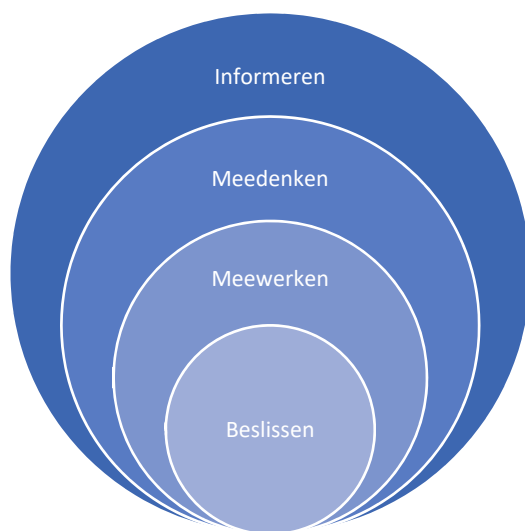

de MIRT-Verkenning wordt het participatieproces daarom met name gericht op de vertegenwoordigers van stakeholdergroepen, gelet op het abstractieniveau van deze fasen.. Naar mate het MIRT-traject richting planuitwerkingsfase gaat, wordt duidelijker welke partijen een direct belang hebben en zullen specifiekere stakeholders betrokken worden in het participatieproces. Dit betekent dat er nu voor wordt gekozen om bijvoorbeeld nog geen specifieke weggebruikers, aanwonenden en bewoners actief mee te laten werken, maar dat deze worden vertegenwoordigd door o.a. TLN, EVO-Fenedex, ANWB en de gemeenten.

Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen partijen met een aanzienlijk belang en uit de directe omgeving van de A15 en partijen die zich letterlijk en figuurlijk bevinden op een grotere afstand van het projectgebied. Zo wordt bijvoorbeeld onderscheid gemaakt tussen de aanliggende gemeenten van het projectgebied (Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Papendrecht, Sliedrecht en Dordrecht) en de omgevingsgemeenten (Molenland, West Betuwe, Altena, Alblasterdam en Ridderkerk). De eerste groep stakeholders met aanzienlijk belang en/of fysiek raakvlak wordt dan ook betrokken op een hoger participatieniveau (zie paragraaf 2.2) dan de tweede groep met een grote afstand tot het project(gebied). Voor de overige stakeholdergroepen geldt dat zij de kans krijgen om betrokken te worden bij de MIRT-Verkenning, via verschillende communicatiemiddelen, zoals bijvoorbeeld de website, nieuwsbrieven, social media. Dit wordt verder uitgewerkt in het nog op te stellen communicatieplan.

2.2 Participatieniveaus

In deze MIRT-Verkenning worden vier participatieniveaus gehanteerd om te duiden welke positie een stakeholder inneemt. Deze vier niveaus zijn: beslissen, meewerken, meedenken en informeren.

Op hoofdlijnen is met de volgende vragen het onderscheid tussen de niveaus te duiden: is het een omgevingspartij die onderdeel uitmaakt van het besluitvormingsproces (*beslissen*), zoals de opdrachtgevende partijen? Of is het een partij die weliswaar op de hoogte gehouden moet worden van de ontwikkelingen vanwege betrokkenheid als omwonende, maar verder niet actief deelneemt aan het proces (*informeren*)? Tussen deze beide niveaus zitten nog de partijen die *meedenken* of *meewerken*, zoals betrokken overheden, en bewoners die actief meedenken en input leveren voor het proces.

Beeldend weergegeven levert dit de figuur hiernaast in de vorm van een ui op, waarin duidelijk wordt dat *beslissen* zich in het hart van de MIRT-Verkenning

bevindt, terwijl *informeren* zich meer aan de buitenkant van het proces afspeelt. Het is belangrijk om onderscheid te maken in deze vier niveaus en per stakeholder aan te geven op welke niveau(s) hij/zij zich bevindt, om te kunnen bepalen hoe tijd en middelen doelgericht moeten worden ingezet om te voldoen aan de behoefte van de verschillende stakeholders.

De verschillende participatieniveaus en de niveaus waarop de stakeholders zich in deze MIRT-Verkenning bevinden, worden in de volgende subparagrafen beschreven. Voor het omgevingsproces van deze MIRT-Verkenning ligt de nadruk op het derde participatieniveau: meedenken: doel is om de belangrijke stakeholders maar ook de brede omgeving van het project mee te laten denken in de MIRT-Verkenning. Een kleinere groep stakeholders wordt nauwer betrokken bij de MIRT-Verkenning en werkt echt mee met

de projectorganisatie. Er wordt gekozen voor een kwalitatieve benadering: laat de juiste stakeholders meewerken en zorg voor brede communicatie zodat een brede groep stakeholders wordt geïnformeerd en kan meedenken over de MIRT-Verkenning.

Belangrijk is dat de stakeholders- en krachtenveldanalyse, zoals opgenomen in de bijlage, en de daaraan gekoppelde participatieniveaus een middel zijn om duiding te geven aan de positie van stakeholders in het project. De niveaus zijn echter niet in beton gegoten, en in de uitvoering van het participatieproces zal blijken dat sommige bijeenkomsten meerdere participatieniveaus dienen en dat sommige stakeholders op verschillende niveaus betrokken zijn. Ook zal blijken dat de fase waarin de MIRT-Verkenning zich bevindt, en de inhoudelijke voortgang invloed zal hebben op de niveaus waarop stakeholders kunnen worden betrokken.

2.2.1 Beslissen

Op het niveau *beslissen* bevindt zich alleen de minister van Infrastructuur en Milieu. Zij neemt op basis van objectieve beslisinformatie, aangevuld met een advies van de Stuurgroep, een besluit over het vast te stellen voorkeurspakket aan maatregelen. De Stuurgroep wordt vanuit de andere ambtelijke en bestuurlijke overleggen voorzien van advies. Dit vanuit de overtuiging dat het essentieel is om bestuurlijke en maatschappelijke partijen, die fysiek gekoppeld zijn aan het tracé of evident belang hebben bij de potentiële oplossingen, onderdeel te maken van het proces richting besluitvorming. De verschillende overleggen worden hieronder toegelicht.

De **Stuurgroep** is het Directeurenoverleg (DO) en verantwoordelijk voor de besluitvorming over de MIRT-Verkenning. Aan de Stuurgroep nemen de betrokken directeuren van het Directoraat Generaal Mobiliteit (DGMo), de Provincie Zuid Holland (PZH), de regionale dienst van Rijkswaterstaat (WNZ), Provincie Gelderland (agenda-lid) en het Havenbedrijf Rotterdam deel.

De afstemming met de bestuurlijke partijen vindt plaats in de **Bestuurlijk Advies Groep (BAG)**. Naast de betrokkenheid van stakeholders door middel van de werksessies, ateliers en inloopbijeenkomsten worden maatschappelijke omgevingspartijen vertegenwoordigd in een **Maatschappelijke Adviesgroep (MAG)**. Deze adviseren de Stuurgroep op diverse momenten in het proces.

De **Ambtelijke Begeleidingsgroep (ABG)** bespreekt de tactische en strategische issues en presenteert deze zo dat de Stuurgroep een afweging kan maken. De ABG bestaat uit vertegenwoordigers van de leden van de Stuurgroep en een aantal relevante stakeholders.

Het is van belang om alle bestuurlijke en maatschappelijke overleggen (BAG, MAG, ABG, SG) op de hoogte te houden van de ontwikkelingen in de MIRT-Verkenning en de betrokken ambtenaren en bestuurders te informeren over de resultaten van het brede participatieproces met de omgeving, aangezien zij bestuurlijk advies uitbrengen aan de minister. Dit gebeurt deels door informatie-uitwisseling, door hen mee te laten denken en mee te laten werken, maar op sommige momenten ook door onderhandelingen te faciliteren over (grote) belangen. In de bijlage is een voorstel opgenomen voor de verschillende stakeholders die deelnemen aan de verschillende overleggen.

Kort samengevat komt het er op neer dat de leden van de ABG een advies uitbrengen aan de Stuurgroep, evenals de BAG en de MAG. De Stuurgroep neemt in deze fasen van de MIRT-Verkenning de besluiten. Bij de besluitvorming betrekken zij ook het advies dat de MAG en de BAG uitbrengen.

2.2.2 Meewerken

Stakeholders die zich op het niveau *meewerken* bevinden hebben een actieve rol in de MIRT-Verkenning. Zoals de naam als zegt, werken zij met het projectteam mee aan de verschillende stappen in de MIRT-Verkenning. De stakeholders worden door middel van diverse werksessies en ateliers betrokken bij het uitwerken van knelpunten en oplossingsrichtingen. In deze sessies gaan wordt actief met hen gewerkt om zo optimaal van hun kennis over het gebied, de A15 en/of hun specialisme gebruik te maken.

Op het niveau meewerken bevinden zich in deze MIRT-Verkenning de partijen die een groot belang of veel invloed hebben in het project. Met andere woorden, dit zijn partijen die fysiek gekoppeld zijn aan het tracé of duidelijk baat hebben bij de mogelijke maatregelenpakketten. Dit zijn onder andere de aanliggende gemeenten, het betreffende waterschap, vertegenwoordigers van Weg, Water, Fiets en de Logistieke sector.

2.2.3 Meedenken

Stakeholders op dit niveau in de MIRT-Verkenning staan op iets meer afstand dan de '*beslissers*' en '*meewerkers*', maar worden via brede communicatie benaderd om hun input te leveren en in die zin mee te denken. Dit kunnen zij doen door deel te nemen aan de twee inloopbijeenkomsten die worden georganiseerd (zie paragraaf 3.4.2). Daarnaast worden partijen met een groter, maar ook vrij specifiek belang benaderd voor een 1-op-1 gesprek zodat zij hun input kunnen leveren. Denk hierbij aan grote bedrijven in het projectgebied, belangenorganisaties, kabel- en leidingeigenaren et cetera. Vaak gaat het daarbij om het aanleveren van specifieke informatie of het toetsen van bepaalde maatregelen of maatregelenpakketten in de directe omgeving van de partij of ten aanzien van een specifiek thema. Bij aanvang van de start- en analytische fase kan nog niet op voorhand worden aangegeven met welke partijen 1-op-1-gesprekken gevoerd gaan worden. Welke partijen dit zijn zal blijken tijdens het participatieproces.

2.2.4 Informeren

Een van de SOM-principes, "Maak transparante afwegingen en deel deze tijdig met de betreffende partijen", sluit goed aan bij informeren. Hierbij is het belangrijk om volledig en transparant te zijn in het delen van informatie. Natuurlijk zijn er momenten dat nog niet alle tussenresultaten openbaar gemaakt kunnen worden, omdat het of gevoelige informatie betreft of bestuurders hier eerst iets van willen vinden. Maar het streven is om de betrokken stakeholders in deze MIRT-Verkenning zes- tot achtereekelijks een update te geven over het de stand van zaken.

Deze informatievoorziening geldt voor alle betrokken partijen. Tijdens de start- en analytische fase worden de bewoners nog niet actief betrokken, maar in de gelegenheid gesteld om informatie te verzamelen, vragen te stellen, en eventueel aandachtspunten of zorgen te uiten. Dit kan tijdens zogenaamde inloopbijeenkomsten of via communicatiemiddelen als nieuwsbrieven en de website, maar ook door direct contact te zoeken met het omgevingsteam.

Aanvullend op de genoemde stakeholders onder beslissen, meewerken en meedenken worden de overheden die niet fysiek in het projectgebied liggen maar wel een belang hebben bij de A15, bijvoorbeeld de omgevingsgemeenten (Molenland, West Betuwe, Altena, Alblasterdam en Ridderkerk) en het Waterschap Hollandse Delta actief geïnformeerd over de MIRT-Verkenning.

Daarnaast wordt gecommuniceerd over de MIRT-Verkenning waarmee worden grote groepen stakeholders bereikt, zoals omwonenden, weggebruikers, bedrijven van middelgrote omvang en eenieder die interesse heeft. Dit wordt nader uitgewerkt in het communicatieplan.

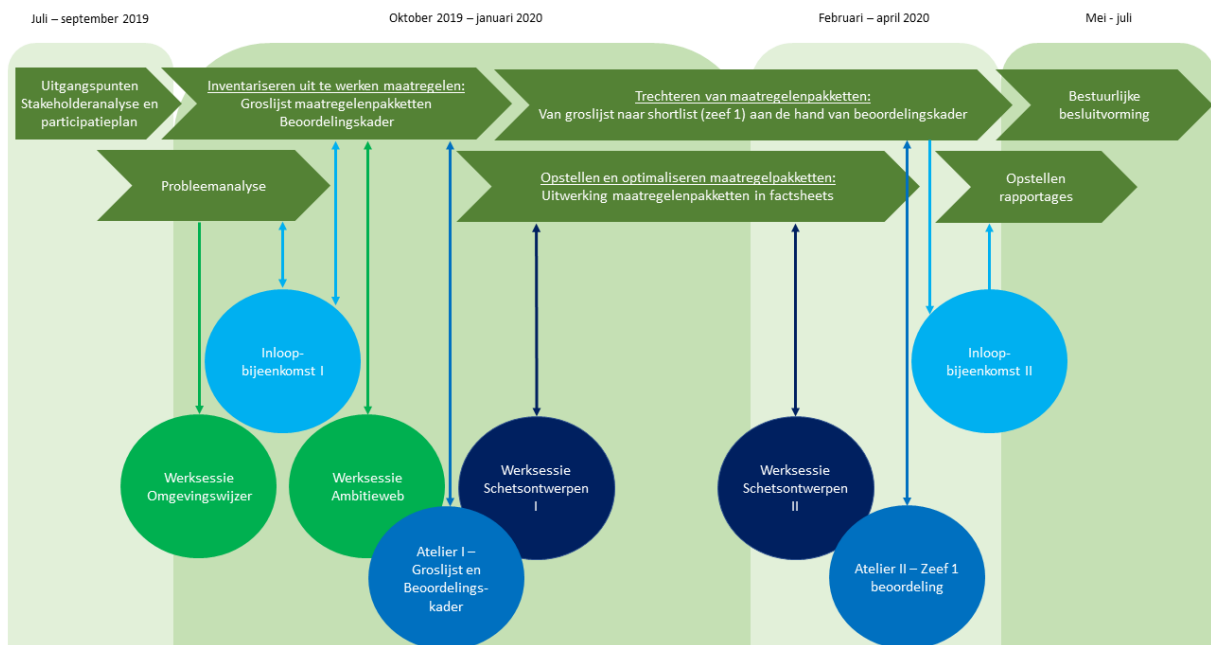

3 Participatieproces

Om ervoor te zorgen dat de stakeholders uit het vorige hoofdstuk elk op eigen wijze/niveau kunnen deelnemen aan de start- en analytische fase van de MIRT-Verkenning worden verschillende activiteiten, middelen en werkvormen ingezet. Het geheel aan instrumenten vormt de inrichting van het participatieproces. Zoals in de Startbeslissing beschreven worden de volgende stappen doorlopen in het participatieproces.

- Inventariseren uit te werken maatregelen;
- Opstellen van maatregelenpakketten;
- Optimaliseren van maatregelenpakketten;
- Trechteren van maatregelenpakketten.

Deze stappen zijn meegenomen in het ontwerp- en participatieproces, zie onderstaande afbeelding. Ook zijn de verschillende bijeenkomsten en hun relatie tot de stappen in de MIRT-Verkenning in de onderstaande afbeelding weergegeven.

3.1 Basis van het participatieproces

De participatie-aanpak volgt de gekozen lijn voor de MIRT-Verkenning waarin door middel van een trechteringsproces van een brede zoektocht naar maatregelen gekoerst wordt naar enkele maatregelenpakketten. De inhoud en opzet van de verschillende werksessies, ateliers en inloopbijeenkomsten volgt dit trechteringsproces. In het midden van het participatieproces wordt een tweetal 'ateliers' georganiseerd waarin de groep stakeholders van het niveau 'meewerken' bij elkaar komen. Doel van deze ateliers is om de vereiste inhoudelijke stappen te zetten en met elkaar aan de slag te gaan met de mogelijke knelpunten, maatregelen(pakketten) en de beoordeling daarvan. Door de stakeholders nauw te betrekken en mee te laten werken aan het onderzoek wordt de kennis van het gebied en de ideeën van de betreffende stakeholders benut, en bovendien ontstaat er bij de aanwezigen begrip voor elkaars kennis, ervaring en belangen. Uit ervaring blijkt dat de techniek en het omgevingsproces elkaar scherp houden en aanvullen. Indien de ervaringen met deze werkwijze voor dit

project goed zijn, wordt deze aanpak met ateliers en inloopbijeenkomsten voortgezet in de beoordelings- en besluitvormingsfase.

In aanvulling op de twee ateliers worden alle geïnteresseerden uit de omgeving van de A15 in de gelegenheid gesteld om geïnformeerd te worden over de MIRT-Verkenning tijdens twee inloopbijeenkomsten. Aan het begin en het einde van de analytische fase wordt iedereen uitgenodigd om binnen te lopen en informatie te verkrijgen en vragen te stellen over het doel van de MIRT-Verkenning, de stappen die gezet zullen worden, de inhoudelijke resultaten en het vervolgproces. Ook worden de inloopbijeenkomsten benut om ideeën op te halen uit de brede omgeving van de A15

Naast de ateliers en de inloopbijeenkomsten zal er ook veelvuldig contact zijn met betrokkenen stakeholders en specialisten van de betrokken overheden in de vorm van kleinschaliger -verdiepende-sessies, overleggen en gesprekken. Daarbij wordt maatwerk toegepast om ervoor te zorgen dat de vereiste inhoudelijke stappen gezet kunnen worden met de juiste expertise en kennis die aanwezig is in de omgeving van het project.

3.2 Relatie participatieproces met producten en besluitvorming

In de afbeelding hieronder is de relatie tussen de producten en inhoud (midden) en de betrokkenheid van stakeholders (links) en besluitvorming (rechts) weergegeven. In de volgende paragrafen worden de verschillende bijeenkomsten omschreven. Per bijeenkomst-soort worden de betrokken stakeholders, het doel van de bijeenkomst en de opzet ervan toegelicht. In de bijlage is per stakeholder aangegeven aan welke bijeenkomsten deze deelneemt.

Betrokkenheid Stakeholders	8. Participatieplan en stakeholderanalyse	9. Uitgangspuntennotitie	10. Probleemanalyse en gebiedsbeschrijving	11. Groslijst oplossingen	12. Beoordelingskader	13. Nota van Reikwijdte en Detailniveau	14. Oplossingsrichtingen	15. Markt & innovatiescan	16. Beoordeling Zeef 1	17. Analyse	18. Nota van Kansrijke Oplossingen	Besluitvorming
												Batch 1: Informatie- & functiefase
B. Werksessie Omgevingswijzer												
E. Inloopbijeenkomst I												
C. Werksessie Ambitieweb												
												Batch 2: Creatieve- & ontwikkelingsfase
F. Atelier I - Groslijst en BOK												
G. Werksessie Schetsontwerp I												
												Overgang Fase A
I. Werksessie Schetsontwerp II												
												Batch 3: Evaluatie- & selectiefase
J. Atelier II - Zeelf 1 beoordeling												
K. Inloopbijeenkomst												
												Batch 4: Presentatiefase

informereren	informereren/advies
meewerken/meedenken	vaststellen

3.3 Maatwerk en flexibiliteit waar nodig

Het participatieproces wordt gezien als een adaptief proces, dit betekent dat tijdens het proces wordt bekeken of het vooraf bedachte participatieproces aansluit bij de behoeften van de stakeholders en het project. Mocht dit niet het geval zijn, dan kan er bijvoorbeeld een extra bijeenkomst of aanvullende individuele gesprekken worden ingepland. Ook kan het zijn dat er gedurende het project stakeholders toegevoegd worden, of dat stakeholders van participatieniveau veranderen. Dergelijke tussentijdse wijzigingen in het participatieproces en de stakeholders worden bijgehouden en toegelicht in het participatieverslag en in de stakeholderanalyse. De stakeholderanalyse wordt twee keer bijgesteld, te weten aan het einde van de startfase en aan het einde van de analytische fase.

3.4 Activiteiten, middelen en werkvormen

Tijdens de start- en analyse van de MIRT-Verkenning worden verschillende activiteiten, middelen en werkvormen ingezet om goed aan te sluiten bij de behoeften van de verschillende stakeholders. Dit is niet in beton gegoten. Zoals eerder aangegeven wordt tijdens de MIRT-Verkenning bekeken of de gekozen activiteiten en middelen inderdaad aansluiten bij de behoeften en wensen van de stakeholders en de omgeving. Bij de inrichting van het participatieproces is de koppeling belangrijk met de verschillende producten van de Startbeslissing. De timing van de verschillende bijeenkomsten sluit dan ook aan bij de momenten waarop de uit te werken maatregelen breed worden geïnventariseerd, bij het opstellen van de maatregelpakketten en bij het beoordelen en uitwerken van de maatregelpakketten.

3.4.1 Werksessies Omgevingswijzer en Ambitieweb (meewerken/meedenken)

In de Startbeslissing zijn aspecten met betrekking tot Externe Effecten, waaronder duurzaamheid en leefbaarheid opgenomen in het beoordelingskader op hoofdlijnen. Dit naast Doelbereik Bereikbaarheid, Haalbaarheid en Overig. Voor deze MIRT-Verkenning staat duurzaamheid gelijk aan een integrale gebiedsbenadering waarbij wordt gestreefd naar balans tussen *People*, *Planet* en *Prosperity*. *People*, *Planet* en *Prosperity* zijn vertaald naar twaalf thema's die de basis vormen voor zowel de Omgevingswijzer als het Ambitieweb.

De Startbeslissing geeft aan dat de rol van duurzaamheid in de MIRT-Verkenning meer is dan alleen de beoordeling van effecten. Het gaat ook om mogelijke ambities en kansen die meegekoppeld kunnen worden. Bij het vaststellen van het voorkeursalternatief zal hier apart aandacht aan worden besteed zodat bij vaststelling van het voorkeursalternatief helder is wat wordt meegenomen in de opdracht voor de volgende planfase. Hiermee wordt duurzaamheid een integraal onderdeel van de te realiseren oplossing.

Hierbij wordt gewerkt volgens de principes zoals beschreven in de Handreiking MIRT. Om dit te bereiken wordt gebruik gemaakt van twee instrumenten uit de Aanpak Duurzaam GWW: de Omgevingswijzer en het Ambitieweb.

- *People* gaat over sociale belangen. *People*-thema's zijn sociale relevantie, welzijn en leefomgeving en ruimtelijke kwaliteit.
- *Planet* gaat over ecologische belangen. De impact van producten, processen en services op lucht, water, bodem en biodiversiteit staat hierbij centraal. *Planet*-thema's zijn energie, materialen, bodem, water, ecologie en ruimtegebruik.
- *Prosperity* gaat over economische belangen. *Prosperity*-thema's zijn bereikbaarheid (inclusief *smart mobility*), vestigingsklimaat en investeringen.

Aan de hand van deze twaalf thema's wordt duurzaamheid voor het projectgebied geconcretiseerd in twee sessies. **Waar de term 'duurzaamheid' wordt gebruikt in dit plan, wordt een integrale gebiedsbenadering, bekeken vanuit bovenstaande twaalf thema's, bedoeld.**

Voorafgaand aan de Omgevingswijzersessie wordt een omgevingsscan uitgevoerd. Deze maakt onderdeel uit van de gebiedsanalyse. De omgevingsscan is een analyse in de vorm van een quickscan gericht op het (duurzaamheids)beleid van de betrokken stakeholders, een omgevingsinventarisatie en een overzicht van de (duurzaamheids)opgaven in het gebied.

Betrokken stakeholders

Experts van de verschillende overheden en semi-overheden, te weten RWS, IenW, aanliggende gemeenten, provincie Zuid-Holland, Waterschap Rivierenland, regio Drechtsteden/ Samen bereikbaar, duurzaam op weg, ProRail en Havenbedrijf Rotterdam worden betrokken. Tevens zal met enkele lokale initiatiefnemers uit de omgeving het gesprek aangegaan worden. Het is van belang dat alle genodigden een brede en integrale blik hebben op het project- en studiegebied en de opgaven in de omgeving.

Opzet en vorm

In twee sessies wordt het gesprek gevoerd over de belangen en betekenis van duurzaamheid vanuit de twaalf thema's voor de betrokken stakeholders. In de sessies ontstaat inzicht in kansen en maatregelen op meerwaarde binnen het projectgebied. Er ontstaat een gevoel van gezamenlijkheid, begrip en handelingsperspectief waar het gaat om duurzaamheid. Dit is met name van belang daar waar voor het laten realiseren van meekoppelkansen externe financiering nodig blijkt. Voor beide sessies geldt dat er afwisselend plenair en in groepjes gewerkt zal worden.

Werkessie Omgevingswijzer

Het doel van de Omgevingswijzersessie is om te achterhalen welke opgaven er in het gebied spelen. De omgeving wordt verkend met een integrale blik. Aan de hand van de 12 thema's van de Omgevingswijzer worden gezamenlijk de opgaven die spelen in de omgeving verkend. Ook wordt gekeken welke meekoppelkansen er zijn.

Werkessie Ambitieweb

De Ambitiewebessie is gericht op het achterhalen ambities van de stakeholders vanuit de twaalf thema's van de omgevingswijzer als vertrekpunt. In deze sessie worden ambities en kansen voor de concretisering van opgaven in het gebied (dus niet de MIRT-verkenning zelf), waaronder duurzaamheid verkend. Het doel van de Ambitiewebessie is te komen tot een gezamenlijke en project specifieke ambitie (trechtering van twaalf thema's naar drie /vier thema's) waarmee focus wordt aangebracht op de voor de A15 Papendrecht - Gorinchem meest belangrijke thema's voor meekoppelkansen. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van het instrument Ambitieweb, een praktisch hulpmiddel voor het inzichtelijk maken van ambities voor de MIRT-Verkenning vanuit een integrale gebiedsbenadering. Deze ambities worden in de Ateliers I en II gebruikt bij het uitwerken van de maatregelen en potentiële meekoppelkansen.

3.4.2 Inloopbijeenkomsten (informereren en meedenken)

Tijdens beide inloopbijeenkomsten heeft een ieder die interesse heeft in het project de mogelijkheid om informatie te verkrijgen, zowel de reeds betrokken stakeholders als ook alle overige stakeholders. Door middel van communicatie worden data en locaties van deze bijeenkomsten met behulp van verschillende media kenbaar gemaakt

Opzet en vorm

De inloopbijeenkomst heeft een openbaar karakter, men kan op elk gewenst moment binnen komen. Er is geen sprake van een plenaire bijeenkomst, en is in die zin geen informatieavond in de klassieke zin van het woord. Informatie wordt met behulp van posters en/of borden verstrekt, bijvoorbeeld in de vorm van een informatiemarkt. Medewerkers van de projectorganisatie zullen aanwezig zijn om vragen te beantwoorden en informatie van stakeholder op te halen.

Inloopbijeenkomst I

De eerste inloopbijeenkomst staat gepland aan het begin van de start- en analytische fase. Tijdens de bijeenkomst worden de aanwezigen met name geïnformeerd over de MIRT-Verkenning en de stappen die gezet gaan worden tot de zomer van 2020, inclusief de momenten waarop de omgeving betrokken wordt bij de MIRT-Verkenning. Indien beschikbaar worden de eerste resultaten van het onderzoek getoond, bijvoorbeeld de gebiedsbeschrijving en de uitkomsten van de eerste duurzaamheids sessie (omgevingswijzer). De probleemanalyse kan aangescherpt worden naar aanleiding van informatie opgehaald tijdens de inloopbijeenkomst met de kennis en ervaring van de aanwezigen. Mogelijk wordt de aanwezigen ook gevraagd om kansrijke maatregelen(pakketten) aan te dragen om zo de aanwezige ideeën uit de omgeving op te kunnen halen.

Inloopbijeenkomst II

De tweede inloopbijeenkomst staat gepland aan het einde van de analytische fase. Tijdens de bijeenkomst worden geïnteresseerden meegenomen in het doorlopen proces en de resultaten daarvan. Hierbij zal het met name gaan over het beoordelingskader en de shortlist van maatregelenpakketten. De aanwezigen kunnen hun reactie geven op de selectie van maatregelenpakketten.

3.4.3 Ateliers (meedenken/meewerken)

In de ateliers werken projectorganisatie en betrokken stakeholders van het niveau meewerken en meedenken samen. Tevens zijn de ateliers een goed moment om de betrokken stakeholders nader te informeren over de stappen die al gezet zijn en nog gezet gaan worden. Door de stakeholders nauw te betrekken en mee te laten werken aan het onderzoek ontstaat draagvlak en wederzijds begrip voor elkaars (opdrachtgever – stakeholder, maar ook stakeholders onderling) kennis, ervaring en belangen. Bovendien blijkt uit ervaring dat techniek en omgevingsproces elkaar scherp houden en aanvullen.

Betrokken stakeholders

Vertegenwoordigers van de verschillende overheden en semi-overheden worden uitgenodigd; ministerie I&W, Rijkswaterstaat, provincie Zuid-Holland, aanliggende gemeenten (Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Sliedrecht, Papendrecht, Dordrecht), Drechtsteden/Samen Bereikbaar, Duurzaam op weg, Waterschap Rivierenland, Havenbedrijf Rotterdam en ProRail. Als vertegenwoordiging van de verschillende gebruikers worden de ANWB, TLN, EvoFenedex, VNO-NCW, Schuttervaer en de Fietsersbond uitgenodigd. Ook wordt Staatsbosbeheer, Zuid-Hollands Landschap en Land en Tuinbouw Organisatie uitgenodigd.

Opzet en vorm

Beide bijeenkomsten zullen afwisselend plenair en in groepjes worden doorlopen. Een atelier neemt ongeveer één dagdeel in beslag.

Atelier I - Groslijst en Beoordelingskader

Tijdens het 1e atelier wordt het proces van de MIRT-Verkenning en de probleembeschrijving aan de deelnemers voorgelegd. Met input van de deelnemers kan de probleembeschrijving worden aangescherpt. Op basis van de knelpunten en opbrengsten uit de omgevingswijzersessie en de

ambitiewebsessie worden in werkvorm de resultaten van verkeersstudie 2018 verder uitgewerkt verschillende alternatieven bedacht. Samen met de stakeholders wordt geïnventariseerd welke maatregelen uitgewerkt dienen te worden. Ook wordt nagedacht over mogelijke maatregelenpakketten. Deze verschillende maatregelenpakketten worden opgenomen in de groslijst. Ook wordt het (concept) beoordelingskader toegelicht, samen met de aanwezigen wordt dit kader aangescherpt en aangevuld.

Atelier II - Zeef 1 beoordeling

Tussen atelier I en II zijn de maatregelenpakketten van de groslijst verder uitgewerkt en op basis van het beoordelingskader onderzocht en beoordeeld. Dit resultaat en het bijhorende proces wordt gedeeld in het atelier. Hierbij worden de reacties van verschillende stakeholders gepeild.

3.4.4 Werksessies Schetsontwerp (meewerken)

Tijdens de werksessies Schetsontwerp worden verschillende oplossingsrichtingen technisch verder uitgewerkt.

Betrokken stakeholders

In de eerste werksessie Schetsontwerp wordt gezamenlijk gewerkt door de technische experts van de projectorganisatie (RWS, Provincie, IenW en adviseurs). Verder worden hierbij geen externe stakeholders betrokken gezien dit het specialistische karakter van de werksessie is.

De tweede sessie wordt breder ingestoken, zodat ook de deskundigheid van de verkeerskundige experts van de aanliggende gemeenten en het waterschap wordt betrokken. Tevens draagt dit bij aan het vormen van draagvlak. Zo wordt de kennis van de lokale (verkeers)situatie benut en ingezet om de gemaakte eerste schetsontwerpen te toetsen. De experts van de gemeenten en het waterschap worden betrokken vanwege hun kennis en belang bij het onderliggend weggennet, de aansluitingen op de A15 en de raakvlakken met het lokale watersysteem.

Opzet en vorm

Afhankelijk van de groepsgrootte wordt plenair gewerkt ofwel in kleinere groepen gewerkt. In de laatste optie kan bijvoorbeeld gewerkt worden in kleinere groepen rondom thema's als onderliggend weggennet, af- en opritten, snelweg etc.

Werksessie Schetsontwerpen I

Tijdens de eerste werksessie Schetsontwerpen worden in een plenaire setting de wensen en eisen van de specialisten opgehaald, als uitgangspunt voor het ontwerpproces.

De maatregelenpakketten uit de groslijst worden besproken. Gezamenlijk wordt vastgesteld hoe met de dwangpunten uit de omgeving, de eisen vanuit de richtlijnen en de wensen vanuit de omgeving wordt omgegaan om tot een gedragen ontwerp te komen.

Werksessie Schetsontwerpen II

In de tweede werksessie worden de concept-ontwerpen van de shortlist gedeeld en getoetst aan de visie van de betrokken specialisten uit de omgeving van het project. Eventueel benodigde wijzigingen of aanvullingen worden meegenomen in de verdere uitwerking van de maatregelenpakketten.

In deze werksessie wordt ook een doorkijk worden gemaakt naar de te bepalen hoeveelheden voor de op te stellen kostenramingen. De hoeveelheden uit de ontwerpen zijn namelijk input voor de op te stellen kostenramingen.

3.5 Verslaglegging en terugkoppeling opbrengst participatieproces

Een belangrijke voorwaarde voor een zorgvuldig participatieproces is het transparant inzichtelijk maken van de opbrengst van het participatieproces. De input die stakeholders leveren gedurende de verschillende participatiemomenten moet zorgvuldig worden vastgelegd in sfeerverslagen van bijeenkomsten. Bovendien is het belangrijk dat wordt aangegeven op welke wijze er om wordt gegaan met de geleverde input. Oftewel: gemotiveerd aangeven wat er wel of niet wordt gedaan met de aangeleverde ideeën, wensen, eisen en voorkeuren. Dit gebeurt binnen deze MIRT-Verkenning door middel van het opstellen van een omgevingsverslag. Verkend wordt of online tools ondersteunend kunnen zijn in het vastleggen van eisen en wensen vanuit de omgeving.

Definitielijst

Stakeholder	Belanghebbende partij uit de omgeving van het project, te weten burgers (omwonenden, weggebruikers), vertegenwoordigers van bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheden.
Projectgebied	De rijksweg tussen Papendrecht (hmp 79,8) en Gorinchem (hmp 101,3). Dit traject is 21,5 km lang. Tot het projectgebied behoren naast knooppunt Gorinchem ook de aansluitingen: Sliedrecht West, Sliedrecht Oost, Hardinxveld-Giessendam en Arkel.
Studiegebied	Dit gebied is afhankelijk van de maatregelen en het te bestuderen effect.

Bijlage Stakeholderanalyse start- en analytische fase

Bijlage Later toe te voegen stakeholders

Bijlage Krachtenveldanalyse, participatieniveau en prioriteit

